

Katarina Ivon, *Od Kačića do Svačića – Imagologija i ideologija zadarskih koledara*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2018., 296 str.

Katarina Ivon zaposlena je kao docentica na Odjelu za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zagrebu. Ova knjiga, *Od Kačića do Svačića – Imagologija i ideologija zadarskih koledara*, prerada je njezina doktorskoga rada pod nazivom *Imagološka analiza zadarskih koledara (Narodni koledar i Svačić)*, obranjenoga 2011. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakladnik je ove knjige Naklada Jesenski i Turk, a urednik Petar Bujas.

Ova knjiga, na svojih 296 stranica, analiza je kalendarske publikacije u Dalmaciji, kao kulturnog obrasca i simbola nacionalnoga identiteta. Ustroj je knjige strogo znanstveni, od *Riječi autorice* i *Uvoda*, preko dvije glavne velike cjeline, *Imagološka analiza Narodnog koledara* i *Imagološka analiza koledara Svačić*, od kojih se prva sastoji od pet poglavlja, a druga od šest. Na kraju slijede *Zaključak*, *Literatura*, *Popis slika* i *Bilješka o autorici*.

Nakon *Riječi autorice*, ustvari zahvale svima koji su pomogli u njezinim istraživanjima, autorica u *Uvodu* navodi teorijsku podlogu svojih istraživanja, razloge odabira područja istraživanja, građu na kojoj je radila te kako je organizirala svoj rad, metodološki okvir. U njemu navodi i okolnosti u kojima su nastala i dva glavna predmeta njezina istraživanja. Ciljevi koje si je autorica u *Uvodu* postavila jesu: a) upoznavanje povijesnih, kulturnih i društvenih okolnosti u kojima su se pojavili navedeni koledari; b) određivanje namjene koledara, pokušavanje rekonstrukcije uređivačke politike i evidencija kontekstualnih modela i određene ideologije koja je utjecala na oblikovanje i tumačenje diskursa kao društvenog interakcijskog procesa; c) naznačivanje društvenih i kulturnih kategorija koje su u kulturnome imaginariju naznačenih periodičnih publikacija imale neosporan „imagotipski potencijal“ i d) povezivanje rekonstrukcija slika o drugim narodima i kulturama s ideološkim okvirima uz praćenje njihovih promjena sukladnih promjenama tijekom godina izlaženja.

U prvoj velikoj cjelini, *Imagološka analiza Narodnog koledara*, kroz pet poglavlja autorica obrađuje *Narodni koledar* čije je periodično izdavanje započelo 1863. godine, s kojim je svoj rad započela Matica dalmatinska, koja je imala i veliku potporu biskupa Josipa Jurja Strossmayera. *Narodni koledar* izdavala je Hrvatska knjižarnica u Zadru. To je prvi zadarski pučki kalendar pisan hrvatskim

jezikom koji je kontinuirano izlazio ukupno 38 godina s nakladom od 1000 primjeraka. Prvo poglavlje „Matica dalmatinska i Narodni koledar (1863. – 1900.)“ bavi se Matičinim pokretanjem *Koledara* i osnovnim podatcima o njegovu nastajanju i izlaženju. Drugo poglavlje, „Narodni koledar i njegovi urednici – pokušaj markiranja kontekstualnih modela“, bavi se urednicima *Koledara* i njihovom uređivačkom politikom. To su bili Jovan Sundečić, Antun Šimonić, Stjepan Bužolić, Kažimir Ljubić, Mate Nekić i Nikola Šimić. Treće poglavlje, „Mihovil Pavlinović kao primjer kompleksnoga narodnog identiteta“, bavi se stvaralačkim radom preporoditelja Mihovila Pavlinovića kao jedne od središnjih osoba hrvatskog narodnog preporoda u Dalmaciji, a k tome iznimno aktivnog autora brojnih priloga u *Narodnom koledaru*. Ovdje se i detaljnije analiziraju neki od njegovih priloga, kao i njegovi pogledi i stavovi. Četvrto poglavlje, „Etnički i(li) nacionalni identitet(i)? – analiza identitetskih konstrukcija“ bavi se analizom slavenskih i hrvatskih konstrukata identiteta kroz sadržaje objavljene u *Koledaru*. Peto, posljednje poglavlje ove prve cjeline, „Predodžbe o Drugima – unilateralna i(li) bilateralna razmjena!“ analiza je percepcije drugih naroda i kultura u *Narodnome koledaru*. To su, prema autorici, četiri kategorije: prvu čine one zemlje i kulture koje su u nekom razdoblju bile na neki način nadređene promatranjoj kulturi; drugu čine predodžbe slavenskih zemalja i naroda; treću čine predodžbe ostalih balkanskih zemalja poput Albanije i Crne Gore, a četvrtu čine udaljene zapadnoeuropske zemlje koje nemaju neposrednih odnosa s promatranom kulturom.

U drugoj glavnoj velikoj cjelini, *Imagološka analiza koledara Svačić*, autorica kroz šest poglavlja obrađuje hrvatski ilustrirani koledar *Svačić* koji kao godišnji kalendar izlazi u Zadru od 1904. do 1910. godine, a ukupno je izišlo sedam brojeva. Ovaj važan i utjecajan koledar ostavio je značajan trag u kulturi Dalmacije početkom 20. stoljeća. Prvo poglavlje ove cjeline, „Hrvatski ilustrirani koledar Svačić (1904. – 1910.) – o odjecima, programskoj usmjerenosti i kontekstualnim modelima“, bavi se osnovnim podatcima, sadržajem, utjecajem i urednicima koledara. U drugome poglavlju, „Kalendarska i(li) književna poetika i njezine realizacije“, autorica se bavi imagološkom rekonstrukcijom sadržaja ovoga koledara. Treće poglavlje, „Diskurzivne varijacije i kreacije hrvatskog ideologema“, bavi se ulogom hrvatskog nacionalnoidentitetskog markiranja koledara *Svačić*. Četvrto poglavlje, „Prema (južno)slavenskoj uzajamnosti – topika (južno)slavenskoga ideologema“ analizira kulturnu suradnju Hrvata, Slovenaca

184 i Srba kao težnje modernističkoga pokreta. Peto, pretposljednje poglavlje, „O

književnoj kritici – pitanje poetike i(li) ideologije“, bavi se književnom kritikom koja je kao žanr doživjela svoj procvat u doba moderne i kritičarima koji su upravo u *Svačiću* ostavili značajan kritičarski trag: Milan Marjanović, Ante Petravić i Arsen Wenzelides. Posljednje, šesto poglavlje druge cjeline, „Predodžbe o Drugima – o mobilizacijama novih atribucija“, analizira različite heteropredodžbe koje se mogu u njemu naći, od onih koje su ustaljene, do onih koje se mijenjaju.

Na koncu, autorica donosi *Zaključak* koji slijede *Popis literature*, *Popis slika* i *Bilješka o autorici*.

Knjiga *Od Kačića do Svačića – Imagologija i ideologija zadarskih koledara* svakako je novitet u hrvatskoj znanosti, važan doprinos analizi dosad ne toliko proučavanih dalmatinskih koledarskih publikacija s kraja 19. i početka 20. stoljeća, a koje su bile izrazito važne za stvaranje hrvatske kulture u preporodnim trenutcima hrvatske povijesti. Svojim novim pristupima građi ukazuje na velike potencijale književno-kulturne periodike toga razdoblja, kao i na različite pristupe poimanju kulture koje su ti koledari imali. Stoga ova knjiga može poslužiti i kao sjajan temelj za daljnja istraživanja drugih publikacija i njihova utjecaja na stvaranje suvremene hrvatske kulture.

Deniver VUKELIĆ